

Vlas en Hennep.NL

Jaarverslag 2016

Jaarverslag 2016 Vlas en Hennep.NL

Voorwoord

Voor u ligt het tweede jaarverslag van de Nederlandse Vlas- en Hennepvereniging, Vlas en Hennep.NL.

De vereniging behartigt de belangen van bedrijven die zich bezighouden met de twee vezelgewassen die in Nederland geteeld worden: vlas en hennep.

In de hoofdstukken 1, 2 en 3 van het jaarverslag wordt informatie geboden over het functioneren van onze vereniging. In de hoofdstukken 4, 5 en 6 wordt ingezoomd op de drie belangrijkste aandachtsgebieden: promotie, onderzoek en overheidsbeleid.

Ik hoop dat u door het lezen van het jaarverslag 2016 een goed beeld krijgt van de activiteiten van onze vereniging en dat uw belangstelling wordt gewekt om samen met ons te werken aan het bevorderen van de teelt en het gebruik van twee mooie landbouwgewassen.

Watze van der Zee

voorzitter Vlas en Hennep.NL

1. Algemene informatie

De Nederlandse Vlas- en Hennepvereniging, Vlas en Hennep.NL, is opgericht op 15 juli 2014. De directe aanleiding voor de oprichting was de opheffing van het Productschap Akkerbouw op 31 december 2014. Binnen het productschap bestond er een Commissie Vlas en Hennep.

De vereniging behartigt de belangen van ondernemingen in de vlas- en hennepsector. Tevens bevordert de vereniging dat de producten van vlas en hennep bekend worden bij bedrijven die deze producten kunnen toepassen en bij de consument.

Het vlasareaal in 2016 in Nederland bedroeg volgens het CBS 2.415 ha, voor vezelhennep was het 2.262 ha.

Het jaar 2014 was nog duidelijk een startjaar, 2015 was het eerste jaar dat de vereniging volwaardig functioneerde en in 2016 werden de activiteiten verbreed met de start van onderzoek aan gewasbeschermingsmiddelen voor vlas.

Vlas en Hennep.NL heeft leden en partners. De leden zijn actief in de afzetketen vanaf de zaaizaadproductie tot en met de handel in vezels. Het zijn bedrijven met één of meer van de volgende activiteiten: zaaizaadproductie, teelt en verwerking van vlas en hennep, handel in vlas- en henneproducten. De partners zijn een bredere groep van bedrijven en instellingen met activiteiten gerelateerd aan vlas en hennep. Op de website van Vlas en Hennep.NL zijn gegevens over de leden en partners te vinden. Actualiteiten worden gedeeld via de facebook pagina van de vereniging.

Het secretariaat van de vereniging ligt bij de Brancheorganisatie Akkerbouw. De heer David Kasse vervult de functie van ambtelijk secretaris, mevrouw Heleen Aarsen heeft enkele administratieve taken. Vlas en Hennep.NL en de Brancheorganisatie Akkerbouw hebben met het oog hierop een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.

2. Vereniging, bestuur en ledenvergadering

Leden en bestuur

Aan het einde van 2016 was ongeveer drie kwart van de Nederlandse vlassector bij de vereniging aangesloten. Voor hennep, bestemd voor de vezelwinning, was de dekking 100%. Daarnaast zijn enkele bedrijven partner van de vereniging.

Het bestuur van de vereniging is vanaf de oprichting van de vereniging tot eind 2016 ongewijzigd gebleven, zij het dat de heer Van Gremberghe om gezondheidsredenen moest melden dat hij wilde stoppen als lid van het bestuur. Inmiddels is in zijn opvolging voorzien. Voorzitter van de vereniging is de heer Watze van der Zee. De samenstelling van het bestuur is te vinden in bijlage 1.

In 2016 kwam het bestuur bijeen op 27 januari en 14 december. Tussentijds kwamen de vlasvertegenwoordigers in het bestuur bijeen, op 6 oktober.

Algemene ledenvergadering

De algemene ledenvergadering vond plaats te Axel op 26 februari. De algemene ledenvergadering had naast een formeel gedeelte waarin de jaarrekening over 2015 en de begroting voor 2016 werden vastgesteld, ook een informatief gedeelte.

De heer Thierry Delbeke, directeur van Weverij Nelen en Delbeke NV, Kruishoutem (B), gaf een presentatie van de activiteiten van zijn bedrijf en zijn visie op de toekomst van vlas en linnen. De heer Delbeke wees op het belang van de handelsmerken European Flax voor de vlasvezels en Masters of Linen voor de Europese linnenproductie. Deze merken zijn beide door de CELC ontwikkeld. Tevens benadrukte hij het belang van samenwerking in de keten om ervoor te zorgen dat iedere schakel in de keten ook iets aan de productie verdient.

De heer Sven Bruijns, student van de HAS Den Bosch, deed verslag van zijn bevindingen tijdens zijn stage bij Vlas en Hennep.NL. De stage was gericht op de communicatie van VlasenHennep.NL met de leden. Op basis van interviews en een enquête onder de leden werden enkele aanbevelingen gedaan voor het verbeteren van de communicatie en het verder uitbouwen van de relatie met de leden. Een van de aanbevelingen was het opstarten van een facebookpagina, wat inmiddels ook is gebeurd.

De heer Bart Depourcq, bestuurslid van Vlas en Hennep.NL en voorzitter van de CELC, gaf informatie over de markt van vlasvezels en de promotie voor vlas en hennep door de CELC. Een belangrijk punt is de maatschappelijke behoefte aan vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Het Franse onderzoeksinstituut Arvalis heeft een programma opgezet met het oog op het terugdringen van het gebruik in vlas met 50% in 5 jaar. Een andere ontwikkeling is het beschikbaar komen van vlasrassen met een resistenties tegen fusarium, brand én meeldauw.

Het belang van collectieve promotie onderbouwde Bart Depourcq door te wijzen op het feit dat vlas een kleine speler is, die 0,2 % van de mondiale productie van textielvezels voor zijn rekening neemt. Door voortdurende collectieve promotie zullen we vlas steeds opnieuw onder de aandacht moeten brengen bij modeontwerpers, opleidingsinstituten en het grote publiek, anders raakt het buiten beeld.

Vervolgens gaf Bart Depourcq een analyse van de markt van lange vlasvezels die hun afzet vinden naar de textielindustrie. Frankrijk, België en Nederland zijn goed voor ruim 80% van de mondiale productie. Het aandeel van Nederland hierin is ongeveer 3%.

De drie genoemde landen produceerden 10 jaar terug ongeveer 100.000 ton lange vezels per jaar, op dit moment is er een markt voor 140.000 ton. Deze stijging is mede te danken aan collectieve promotie door CELC. Ook de controles op de samenstelling van textielproducten die CELC heeft opgezet, dragen bij aan vergroting van de afzet. Door controles kwam fraude aan het licht, namelijk dat er ramie wordt gebruikt terwijl op het etiket sprake is van vlas.

Er is sprake van een groeiende afzet en een krapte op de markt. De vlasverwerkers hebben nauwelijks vezelvoorraden. De uitzaai in de drie genoemde landen lag in 2015 op 95.000 ha, 16% meer dan in het jaar ervoor. Omdat de opbrengsten per ha, gemiddeld genomen, niet hoog waren, is de vezelproductie niet gestegen.

3. Financiën

Over 2016 is een jaarrekening opgesteld. Een samenvatting hiervan is te vinden in bijlage 2.

In de lasten en baten wordt een onderscheid wordt gemaakt tussen:

- algemeen, dat wil zeggen alles wat te maken heeft met het functioneren van de vereniging: uitvoering van het secretariaat door de Brancheorganisatie Akkerbouw, vergader- en reiskosten.
- projecten, specifiek voor vlas of voor hennep, voornamelijk op het vlak van promotie.

De leden en partners dragen bij in de kosten van de vereniging middels contributie. Daarnaast doen de leden een bijdrage voor projecten, specifiek gericht op de vlassector of de hennepsector.

Algemeen

De baten in 2016, in totaal € 42.702, waren hoger dan de lasten, zodat het jaar 2016 kon worden afgesloten met een resultaat van € 2.082.

Projecten vlas

De baten in 2016, in totaal € 80.097, waren iets minder dan de lasten. Dat resulteerde in een resultaat van - € 4.265. Dit kon gemakkelijk opgevangen worden uit de reserve, die gevormd was in de jaren 2014 en 2015. Deze reserve van € 75.016 was het resultaat van twee meevallers: 1. bij het opstellen van de begroting 2014 was geen rekening gehouden met het bedrag van € 39.500, dat in 2014 beschikbaar is gekomen vanuit het Vlasfonds van het vroegere Landbouwschap, 2. bij het opstellen van de begroting 2015 was er vanuit gegaan dat de bijdrage voor de CELC promotie in vergelijking met 2014 aanzienlijk verhoogd zou worden, namelijk van € 30.000 naar € 75.000. In de loop van 2015 bleek dat de verhoging van de bijdrage voor promotie pas in 2016 van kracht werd. De bijdrage in 2015 bleef € 30.000.

Projecten hennep

Er waren geen baten in 2016 omdat de bijdrage van de leden op 0 was gesteld. Omdat er toch enkele uitgaven zijn gedaan, was het resultaat - € 5.785. Het ging om bijdragen aan de European Industrial Hemp Association en aan het Hemp Collective voor het evenement FabCity in Amsterdam, waarbij een hennephuis werd getoond). De uitgaven konden opgevangen worden vanuit de reserve van 2015, € 9.700

Resultaat

Het resultaat van de vereniging over het jaar 2016 was - € 7.968. Omdat het resultaat over het eerste boekjaar, 2015, op € 92.154 uitkwam, kon dit negatieve resultaat gemakkelijk worden opgevangen. Een punt van aandacht blijft de ledenwerving om de participatie van de vlassector in de vereniging te vergroten.

4. Promotie en markt

Vlas

Vlas en Hennep.NL is lid van de internationale vlas- en henneporganisatie CELC (Confédération Internationale du Lin et du Chanvre) te Parijs. Bart Depourcq is de Nederlandse vertegenwoordiger in het bestuur van de organisatie. Op 7 november 2013 werd hij benoemd tot voorzitter van de CELC.

De CELC initieert en coördineert de internationale linnenpromotie. De promotie heeft tot doel:

- modetrends te beïnvloeden;
- de distributie van linnen te ondersteunen
- de kwaliteit van linnenproducten te verbeteren
- nieuwe vezeltoepassingen te stimuleren.

De CELC is aanwezig op beurzen voor garens en stoffen en benadert modeontwerpers. Om de afzet van linnen te stimuleren geeft de CELC voorlichting op modevakscholen en biedt ondersteuning aan jonge ontwerpers. De CELC organiseert persconferenties voor de vakpers en werkt samen met modehuizen. Een onderdeel van de promotie zijn de nieuwe toepassingen van vlas en hennepvezels. De CELC is aanwezig op beurzen voor nieuwe materialen en brengt wetenschappers op dit terrein bijeen.

Een belangrijke activiteit is het promotieprogramma Be Linen, dat door de CELC wordt geleid en dat wordt gefinancierd door de Europese Unie en de CELC. Be Linen 1, het eerste programma, duurde 3 jaar en eindigde in 2013. Vanaf 2015 loopt er een vervolgprogramma van 3 jaar, gericht op Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk. Het gebeurt onder de titels "J'aime le lin", "Amo il lino" en "I love linen"

De bedrijven die opereren onder de vlag van de CELC, maken gebruik van kwaliteitslabels:

- om de kwaliteit van Europese vlas- en hennepvezels te onderstrepen maken de vlasverwerkers gebruik van het logo "European Flax",
- voor linnen producten die in Europa zijn geproduceerd, wordt het "Masters of Linen" logo gebruikt.

Het gebruik van deze logo's is voorbehouden aan leden van de nationale organisaties die lid zijn van CELC.

Naast promotie is ook de uitwisseling van marktinformatie een taak van de CELC. Deze marktinformatie, die aangeleverd wordt door de organisaties die lid zijn, is beschikbaar voor de bedrijven die bij CELC zijn aangesloten. Op de ledenbijeenkomsten van Vlas en Hennep.NL vormt de presentatie hiervan een vast onderdeel van het programma. Ook is het de basis voor berichten aan de vakpers die Vlas en Hennep.NL met enige regelmaat uitbrengt.

Hennep

Vlas en Hennep.NL is aangesloten bij de European Industrial Hemp Association. Het voorzitterschap van deze organisatie wordt vervuld door de heer Mark Reinders (Hempflax)

Tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap in 2016 verrees in Amsterdam op de Kop van het Java-eiland, het tijdelijke project FabCity. Hier lieten innovatieve ondernemers elementen zien van een zelfvoorzienende stad, waarin wordt gewerkt aan oplossingen voor hedendaagse duurzaamheidsvraagstukken. Vlas en Hennep verleende een subsidie aan Hemp Collective voor het hennephuis, dat in FabCity werd getoond.

5. Onderzoek

Het opstarten van praktijkgericht onderzoek was in 2015 nog niet gelukt, omdat hiervoor de financiële middelen ontbraken. In 2016 er wel een start gemaakt. Dit gebeurde in samenwerking met de CZAV. Dit bedrijf zorgde ook voor de contacten met de fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen. In Oostburg is op het vlasperceel van de heer Mark Verhage een proef uitgevoerd met groeiregulatoren en fungiciden. De proeven werden aangelegd door Cultus Agro Advies te Lottum. Dit bedrijf zorgde ook voor de verwerking van de gegevens. Bepalingen van het vezelgehalte vonden plaats bij Van de Bilt Zaden en Vlas.

Waarnemingen werden gedaan door de heren Patrick Verschueren (Van de Bilt Zaden en Vlas), Bart van den Dries (CZAV) en Joop Basting. De laatste droeg tevens zorg voor de verslaglegging.

Op 28 juni werden de leden van Vlas en Hennep.NL in de gelegenheid gesteld het proefveld te bezoeken. Ook vertegenwoordigers van de fabrikanten bezochten het proefveld.

Een middel dat in de proeven goede resultaten te zien gaf, was Yatze, een groeiregulator die in vlas in 2016 nog geen toelating had. Een eerste actie in vervolg op de proeven was het aanvragen van een uitbreiding van de toelating van Yatze, zodat het middel ook in vlas mag worden toegepast. Deze uitbreiding is inmiddels gerealiseerd.

6. Overheidsbeleid

Over drie onderwerpen zijn er vanuit Vlas en Hennep.NL contacten met de overheid: EU-landbouwbeleid en gewasbeschermingsbeleid.

Landbouwbeleid

In het kader van de directe inkomenssteun aan de landbouw dient de boer bepaalde vergroeningsmaatregelen te nemen. Eén daarvan is het inrichten van een ecologisch aandachtsgebied. Op voorstel van Vlas en Hennep.NL werd het in 2016 mogelijk om het ecologisch aandachtsgebied invulling te geven door middel van de teelt van hennep. Hiervoor is het duurzaamheidscertificaat vezelhennep in het leven geroepen, gebaseerd op een certificatieschema waarvan Vlas en Hennep.NL de eigenaar is. De belangrijkste voorwaarde is, dat de teelt van hennep zonder gewasbeschermingsmiddelen en zonder beregening wordt uitgevoerd. Daarnaast moet er een contract zijn tussen de teler en de verwerker, waarin is vastgelegd dat de hennep-teelt bedoeld is voor de productie van bio based materialen. Control Union Certifications is aangewezen als certificerende instelling. De beide Nederlandse hennepverwerkers maken gebruik van het schema.

Gewasbescherming

In de tweede helft van 2015 werd duidelijk dat ook voor 2016 nog geen reguliere toelating van een zaaizaadbehandelingsmiddel voor vlas te verwachten was. Tot dan toe was het niet meer toegelaten middel Prelude 20F gebruikt. Besloten werd om een vrijstelling aan te vragen voor twee nieuwe middelen, die samen het zelfde werkingsspectrum hebben als de Prelude 20F: Apron XL en Beret Gold. Uiteindelijk resulteerde dit in een vrijstelling voor Beret Gold. Dit resultaat, dat zeer lang op zich liet wachten, was zodanig onbevredigend dat Plantum en Vlas en Hennep.NL bezwaar aantekenden tegen de beslissing. Het standpunt van de overheid veranderde echter niet. Het gevolg was een ongelijk speelveld. De vlasteelt in België en Frankrijk kon beschikken over de beide middelen, de Nederlandse teler niet.

De bovengenoemde acties vonden plaats in nauwe samenwerking met Plantum, de brancheorganisatie van de zaaizaadsector. Mw. Gea Bouwman, de coördinator effectief middelenpakket, speelde daarbij een belangrijke rol.

Volksgezondheid

In de praktijk bestaat er soms onduidelijkheid over een perceel hennep. Is de teelt legaal of illegaal? Om op dat punt meer duidelijkheid te scheppen stelde Vlas en Hennep.NL aan de overheid voor om de lijn te volgen die ook in Duitsland wordt toegepast. In Duitsland is de teelt van vezelhennep voorbehouden aan landbouwbedrijven die ook als zodanig geregistreerd zijn bij de overheid. De teelt van vezelhennep gebeurt op basis van rassen die in de EU zijn toegelaten.

Een probleem waarmee het bovengenoemde ook een raakvlak heeft, is het vraagstuk van de productie van stof CBD uit de bladeren en bloemdelen van hennep. Van CBD is bekend dat het gunstige effecten kan hebben op de gezondheid. Het probleem in Nederland is onduidelijke wetgeving waardoor niet helder of de winning van CBD uit hennep is toegestaan of dat het strijdig is met bepalingen in de Opiumwet. Vlas en Hennep.NL probeert in contacten met de overheid oplossingen aan te dragen voor de bovengenoemde knelpunten, tot nu toe echter nog zonder resultaat.

BIJLAGE 1

Samenstelling Bestuur Vlas en Hennep.NL per 31 december 2016

lid	vertegenwoordiger van	functie
Martin Berg	hennepsteelt en -verwerking	
Bart Depourcq	zaaizaad vlas	
Kris Dewaele	vlasverwerking, België	
Albert Dun	hennepsteelt en -verwerking	
Robrecht Engels	vlasverwerking, België	
Martin de Jager	vlasteelt	
Rudie van Gremberghe	vlasverwerking, Nederland	
Karel van Looij	vlasverwerking, Nederland	
Ton Wouda	zaaizaad vlas	secretaris/penningmeester
Watze van der Zee	vlasteelt	voorzitter

Het bestuur wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris: David Kasse

BIJLAGE 2

Samenvatting jaarrekening 2016

Winst- en verlies rekening

Lasten

Algemeen

Secretariaat, dienstverlening BO

Akkerbouw 28.200

Reiskosten directeur 1.688

Vergaderkosten, km vergoeding 3.537

Accountant 1.600

Internetkosten 498

Vlasberichten 1.200

Stagevergoeding 1.000

Certificering hennep 2.730

Bankkosten 167

Resultaat 2.082

Totaal algemeen 42.702

Projecten

Projecten vlas

CELC, lid secties teelt en verwerking 3.870

CELC, promotie 78.412

Onderzoek 2.080

Resultaat -4.265

Totaal projecten vlas 80.097

Projecten hennep

Eur. Ind. Hemp Ass. 220

Congreskosten 565

Bijdrage Hemp Collective 5.000

Resultaat -5.785

Totaal projecten hennep 0

Totaal projecten 80.097

Totaal 122.799

Resultaat -7.968

Baten

Contributie,subsidie

Vlassector 22.452

Hennepsector 20.250

Subsidie 0

Totaal contributie, subsidie 42.702

Bijdragen

Vlassector 80.097

Totaal bijdragen vlas 80.097

Bijdragen

Hennepsector 0

Totaal bijdragen hennep 0

Totaal 80.097

Totaal 122.799

Samenvatting jaarrekening 2016

<i>Balans</i>	31/12/16	31/12/15
Activa		
Vorderingen	106.692	116.906
Liquide middelen	15.471	17.410
Totaal activa	122.163	134.316
Passiva		
Eigen vermogen	84.185	92.154
Kortlopende schulden	37.978	42.162
Totaal passiva	122.163	134.316